

SVEA HOVRÄTT
Mark- och miljööverdomstolen
060301

DOM
2024-06-12
Stockholm

Mål nr
M 6417-23

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Östersunds tingsrätts, mark- och miljödomstolen, dom 2023-05-10 i mål nr M 3112-22, se bilaga A

PARTER

Klagande

Stora Enso Skog och Mark AB, 559207-6375
791 80 Falun

Ombud: Bolagsjurist U.J.
Stora Enso Juridik
791 80 Falun

Motpart

Miljö- och byggnämnden i Ovanåkers kommun
828 80 Edsbyn

SAKEN

Föreläggande om åtgärd angående nedskräpning på fastigheten Svabensverk 7:1 i Ovanåkers kommun

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSLUT

Med ändring av mark- och miljödomstolens dom upphäver Mark- och miljööverdomstolen Miljö- och byggnämnden i Ovanåkers kommuns föreläggande den 20 januari 2022, MBN-2021-735.

Dok.Id 2052423

Postadress
Box 2290
103 17 Stockholm

Besöksadress
Birger Jarls Torg 16

Telefon
08-561 670 00
08-561 675 50

E-post: svea.avd6@dom.se
www.svea.se

Telefax

Expeditionstid
måndag – fredag
08:00–16:30

YRKANDEN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

Stora Enso Skog och Mark AB (bolaget) har yrkat att Mark- och miljööverdomstolen ska upphäva Miljö- och byggnämnden i Ovanåkers kommuns föreläggande om åtgärd angående nedskräpning på fastigheten Svabensverk 7:1.

Miljö- och byggnämnden i Ovanåkers kommun (nämnden) har motsatt sig ändring.

UTVECKLING AV TALAN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

Parterna har sammanfattningsvis anfört följande.

Bolaget

För att sköta den lokala tillsynen av markerna har bolaget särskilda skogsvaktare. En av dem upptäckte nedskräpningen och uppgav att nedskräpningen hade skett helt nyligen.

Uppsättning av skyltar hade knappast varit ett verkningsfullt hinder mot nedskräpningen. Skogsvaktarna har inte heller befogenhet att preventivt ingripa mot människor som vistas i skogen. Det handlar mer om att upptäcka nedskräpning, vilket i detta fall skett när nedskräpningen nyligen inträffat.

Det skulle krävas omfattande avspärningar för att utestänga personer som kan tänkas skräpa ned. Det är ett försvårande av nyttjandet av allemansrätten och ett orimligt krav på de markägare som håller sina vägar öppna.

Bolaget har inte velat försvåra allmänhetens tillgång till skogen mer än vad som är nödvändigt för att skydda vägarna under tjallossning samt på platser som varit särskilt svårt ansatta av nedskräpning till följd av återkommande s.k. bärplockarläger. Att det skulle krävas avspärningar enbart för att det vid ett tillfälle år 2018 förekommit nedskräpning är orimligt ingripande.

Avfallet har lämnats på platsen av okända personer och bolaget har så snart nedskräpningen upptäcktes meddelat nämnden. Avspärningar kan övervägas om det finns en påtaglig risk för omfattande nedskräpning, t.ex. i form av återkommande nedskräpning. I detta fall är förhållandena inte sådana.

Nämnden

Nedskräpning av liknande beskaffenhet har återkommit på platsen med bara ett par års mellanrum och kan således inte anses ha skett sporadiskt. Bolaget är som fastighetsägare ansvarigt för återställande av platsen eftersom bolaget inte har vidtagit förebyggande åtgärder.

Att skyltar inte följs eller att bommar utsätts för skadegörelse är inte skäl till att inte sätta in förebyggande åtgärder för att försöka förhindra återkommande nedskräpning på platsen.

Det kan ifrågasättas om stora stenar som förhindrar bilar att ta sig fram till nedskräpningsplatsen skulle utgöra ett hinder för allmänhetens utnyttjande av allemansrätten eftersom det finns fler transportsätt än bil att ta sig ut i naturen med. Det skulle röra sig om förhållandevis få delsträckor av skogsbilvägar som blir avstängda från biltrafik på det här sättet.

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSKÄL

Av utredningen framgår att nedskräpningen omfattat bl.a. tält, plast, bilbatterier, dunkar med okänt innehåll, hinkar, textilier, eldningsplatser m.m. Mark- och miljööverdomstolen bedömer att i vart fall bilbatterierna inneburit risk för människors hälsa och miljön och att nedskräpningen får anses utgöra miljöfarlig verksamhet enligt 9 kap. 1 § miljöbalken.

Mark- och miljööverdomstolen ska även ta ställning till om bolaget, i sin egenskap av fastighetsägare, är att betrakta som verksamhetsutövare och därmed rätt adressat för nämndens föreläggande. En nödvändig förutsättning för detta är att bolaget haft faktiska och rättsliga möjligheter att vidta åtgärder mot påstådda störningar och

olägenheter. Annans nedskräpning m.m. medför inte automatiskt ansvar för en fastighetsägare om denne inte accepterat verksamheten. (Jfr MÖD 2006:63.)

Av utredningen framgår att nedskräpning förekom på samma plats 2018. Kommunen beslutade då att inte vidta någon åtgärd mot bolaget. I beslutet angavs under rubriken Övrigt att det borde vidtas åtgärder för att förhindra framtida nedskräpning, genom att framför allt vändplatsområdena förses med bom eller annan utrustning, och att bolaget skulle kunna bli ansvarigt om behövliga åtgärder inte vidtogs. Parterna är ense om att bolaget inte har vidtagit i beslutet redovisade åtgärder eller satt upp skyltar. Det har å andra sidan inte ifrågasatts att bolaget direkt efter upptäckten av nedskräpningen anmälde den till nämnden.

Mark- och miljööverdomstolen gör följande bedömning

Mark- och miljööverdomstolen anser mot den redovisade bakgrunden att bolaget inte kan anses ha accepterat den aktuella nedskräpningen och att bolaget inte kan betraktas som verksamhetsutövare. Mark- och miljööverdomstolen anser därför att nämnden inte har haft fog för sitt föreläggande om städning.

Domen får enligt 5 kap. 5 § lagen (2010:921) om mark- och miljödomstolar inte överklagas.

I avgörandet har deltagit hovrättsråden Malin Wik, Mikael Hagelroth, Lars Olsson, referent, och Åsa Hanna.

Föredragande har varit Anna Olsson.

ÖSTERSUNDS TINGSRÄTT
Mark- och miljödomstolen

DOM
2023-05-10
meddelad i
Östersund

Mål nr M 3112-22

PARTER

Klagande

Stora Enso Skog och Mark AB,
791 80 Falun

Ombud: U.J.
c/o Stora Enso Juridik
791 80 Falun

Motpart

Miljö- och byggnadsnämnden i Ovanåkers kommun
Långgatan 24
828 80 Edsbyn

ÖVERKLAGAT BESLUT

Länsstyrelsen Gävleborgs beslut 2022-10-03 i ärende nr 1002-2022, se bilaga 1

SAKEN

Överklagande av kommuns beslut om föreläggande om åtgärd angående nedskräpning, Svabensverk 7:1, Ovanåkers kommun

DOMSLUT

Mark- och miljödomstolen avslår överklagandet.

BAKGRUND

Miljö- och byggnämnden i Ovanåkers kommun (nämnden) beslutade den 20 januari 2022 om att förelägga Stora Enso Skog och Mark AB (bolaget) att städa upp nedskräpning på fastigheten Svabensverk 7:1. Föreläggandet förenades med krav på att skräpet tas omhand och lämnas till godkänd mottagare och att klaganden ska redovisa för nämnden att platsen är uppstädad.

Bolaget överklagade nämndens beslut till Länsstyrelsen i Gävleborgs län (länsstyrelsen) som avslog överklagandet den 3 oktober 2022.

Länsstyrelsens beslut har nu överklagats till mark- och miljödomstolen.

YRKANDEN M.M.

Bolaget har yrkat att mark- och miljödomstolen ska ändra länsstyrelsens beslut och att föreläggandet ska upphävas. Som stöd för sin talan har bolaget i huvudsak anfört följande.

I detta fall rör det sig om en allmän plats till vilken allmänheten har tillgång och då har kommunen ansvar för att städa upp förutsatt att ingen annan har ett sådant ansvar.

Det är ostridigt att den aktuella platsen inte skräpats ned av bolaget. Skräpet består av rester från ett så kallat bärplockarlager. Bolaget är således inte verksamhetsutövare avseende den aktuella nedskräpningen utan snarare ett offer för att människor som vistas i skogen med stöd av allemansrätten inte respekterar det förtroende man givits genom rätten att kunna vistas i skogen och plocka bär även om man inte äger marken.

Den som är primärt ansvarig att städa upp är således den eller de som skräpat ned, men de torde inte vara möjliga att identifiera. Länsstyrelsen har då funnit det skäligt att ansvaret ska läggas på markägaren, då bolaget har faktisk och rättslig möjlighet att städa. Med en sådan tolkning av 4 § lagen (1998:814) med särskilda

bestämmelser om gaturenhållning och skyltning har regeln inte någon funktion alls. För sådant ansvar krävs att markägaren agerat eller underlåtit att agera på ett sådant sätt som är jämförbart med att acceptera verksamheten.

Bolaget har låtit anlägga skogsvägen och den vändplan som skräpats ned. Det kan inte anses rimligt att de är ansvariga för nedskräpningen för att de inte spärrat av skogsbilvägen. Allemansrätten är en djupt rotad rättighet som inte bör inskränkas mer än nödvändigt. Det är inte heller rimligt att lägga ut stenar för att spärra tillfart till skogsbilvägar som för tillfället inte används för skogsbruksåtgärder.

I detta fall har nedskräpning tidigare upptäckts år 2018. Därefter har det inte förekommit fram till år 2022. Det är alltså inte fråga om något frekvent nedskräpande på platsen, vilket skulle kunnat föranleda att vägbom hade satts upp. Det har, som angetts i överklagandet till länsstyrelsen, skett vid platser där det mera frekvent förekommit nedskräpning, t.ex. vid Tönnebro.

Tillsyn av skogsinnehavet sker genom skogvaktare. Detta kan aldrig bli ett vattentätt system och bolaget har heller inte någon rättslig möjlighet att handgripligen ingripa vid nedskräpning.

Bolaget anser att det förfarande man idag tillämpar med tillsyn och avspärning vid platser som är särskilt belastade är rimligt utan att inskränka allemansrätten på ett sätt som påtagligt försvårar för allmänheten att kunna vistas i skog och mark. Att ha övervakning mer eller mindre permanent är inte praktiskt möjligt och inte heller önskvärt

Länsstyrelsen har inte angett vilka åtgärder man anser att bolaget skulle ha vidtagit, utan endast konstaterat att bolaget har rättslig och faktisk möjlighet att städa upp. Detta synes innebära en mycket strikt inställning där markägaren i princip blir ansvarig i alla fall av nedskräpning som inte förhindrats. Hela idén med allemansrätten är därmed satt ur spel. Markägaren har då att vidta de avspärningsåtgärder som är möjliga för att undgå ansvar för andras nedskräpning.

Att stängsla in hela skogsinnehav är inte möjligt, men det är möjligt att spärra av vägar på ett någorlunda effektivt sätt och då särskilt inom områden som kan tänkas användas för friluftsliv och bärplockning och därmed utgör en ökad risk för nedskräpning. Bolaget anser dock inte att det är rimligt och ett alldeles för högt pris i form av kostnader för avspärrningar av mycket omfattande vägsystem och inskränkningar i allemansrätten.

Bolaget anser inte att det i detta fall varit och rimligt att vidta avspärrningar för att hindra åtkomst till den aktuella platsen, vilket i realiteten är det enda sättet att förhindra eller i vart fall försvåra nedskräpning.

Kommunens ansvar enligt 4 § lagen (1998:814) med särskilda bestämmelser och gatuhållning och skyltning är en förutsättning för att allemansrätten ska kunna fungera i praktiken. Samhället kan inte ge allmänheten en rättighet att vistas på och utnyttja annans mark och sedan lägga ansvaret på markägaren för de kostnader och det arbete som det leder till i form av nedskräpning och dylikt. Föreläggandet ska därför upphävas.

DOMSKÄL

Mark- och miljödomstolen har gått igenom handlingarna i målet och övervägt det som bolaget har framfört.

Nedskräpning utomhus på en plats som allmänheten har tillträde till eller insyn i är förbjuden enligt 15 kap. 26 § miljöbalken. Nedskräpning är även straffsanktionerad genom 29 kap. 7 § miljöbalken. Av 4 § lagen (1998:814) med särskilda bestämmelser om gatuhållning och skyltning (LGS) ansvarar kommunen för att återställa platser som skräpats ned i sådant skick som med hänsyn till ortsförhållandena, platsens belägenhet och omständigheterna i övrigt är skäligt. Kommunens skyldighet gäller dock endast ifall ingen annan är ansvarig för nedskräpningen enligt lag eller annan författning eller särskilda föreskrifter, 4 § andra stycket LGS.

Mark- och miljödomstolen har att ta ställning till om bolaget, i egenskap av fastighetsägare, är att betrakta som verksamhetsutövare i den mening som avses i 2 kap. 2 och 3 §§ miljöbalken, och därmed ska anses ansvariga för att städa upp den nedskräpade vändplanen.

För att någon ska betraktas som verksamhetsutövare ska denne ha faktisk och rättslig möjlighet att vidta åtgärder mot påstådda störningar och olägenheter. Bedömningen ska göras utifrån omständigheterna i det enskilda fallet och är oberoende av civilrättsliga avtal (jfr MÖD 2005:64). Avfall som placerats på fastighet av annan än fastighetsägaren kan en fastighetsägare inte automatiskt anses ha ansvar för. Det krävs att fastighetsägaren agerat eller underlåtit att agera på ett sådant sätt som är jämförbart med att denne har accepterat verksamheten. Det förhållandet att fastighetsägaren inte vidtar några åtgärder för att motverka miljöriskerna med en förvaring, även om den orsakats av annan, kan enligt Mark- och miljööverdomstolen utgöra sådan omständighet som medför ett principiellt ansvar för ägaren. (Se MÖD 2006:63.)

I nu aktuellt fall har nedskräpning förekommit på samma plats år 2018. Ovanåkers kommun beslutade då genom delegationsbeslut den 22 november 2018, dnr. MBN-2018-934, MBN-2018-941, MBN-2018-942, att inte vidta någon åtgärd mot bolaget och kommunen stod för städning av vändplanen. I kommunens delegationsbeslut från 2018 informerade kommunen bolaget om att de bör vidta åtgärder för att förhindra att nedskräpning sker på platsen i framtiden. Enligt mark- och miljödomstolen har bolaget dock inte visat att de vidtagit några åtgärder för att motverka framtida nedskräpning, såsom t.ex. att sätta upp avspärningar eller skyltar vid skogsbilvägen eller vändplatsen. Då bolaget har haft faktisk och rättslig möjlighet att agera avseende nedskräpning samt varit medveten om att nedskräpning tidigare förekommit på platsen, men underlåtit att vidta åtgärder, får bolaget anses ha accepterat verksamheten. (Se Mark- och miljööverdomstolens dom den 22 mars 2019, mål nr M 3691-18 och M 3692-18.)

Sammanfattningsvis bedömer mark- och miljödomstolen att bolaget ska anses ansvariga att åtgärda nedskräpningen på vändplanen då bolaget underlåtit att agera för att förhindra nedskräpningen. Domstolen instämmer därmed i länsstyrelsens bedömning och överklagandet ska avslås.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga 2 (MMD- 02)

Överklagande senast den 31 maj 2023.

Anna Uddenberg

I domstolens avgörande har deltagit rådmannen Anna Uddenberg, ordförande, och tekniska rådet Ragnar Asklund. Föredragande har varit tingsnotarien Mattias Edvall.

Länstyrelsen
Gävleborg

Beslut

1 (6)

Datum

2022-10-03

Diarienummer

1002–2022

Stora Enso Skog och Mark AB

Falun

79180 Falun

ÖSTERSUNDS TINGSRÄTT
Beredningsjurist 1

INKOM: 2022-10-11
MÅLNR: M 3112-22
AKTBIL: 2

Förenklad delgivning

Överklagande av kommuns beslut om föreläggande om åtgärd angående nedskräpning, Ovanåkers kommun

Beslut

Länstyrelsen beslutar att ändra nämndens beslutet endast på det sätt att datum för fullgörande sätts till den 3 december 2022.

Beskrivning av ärendet

Miljö- och byggnämnden i Ovanåkers kommun, nedan nämnden, beslutade, den 20 januari 2022 med delegationsbeslut dnr. MBN-2021-735, om att förelägga Stora Enso Skog och Mark AB (org.nr. 559207–6375), nedan klaganden, om att städa upp nedskräpning på fastighet Svabensverk 7:1. Föreläggandet är förenat med krav på att skräpet ska tas omhand och lämnas till godkänd mottagare och att klaganden ska redovisa för nämnden att platsen är uppstädad.

Av nämndens beslut framgår i huvudsak följande. Den 6 oktober 2021 skickade klaganden in anmälan om nedskräpning på fastighet Svabensverk 7:1 till nämnden. Den nedskräpade platsen är en vändplats utefter en skogsbilväg och platsen är nedskräpad av tält, plast, bilbatterier, dunkar med okänt innehåll, hinkar, textilier och eldstad. Platsen har varit nedskräpad hösten 2018 och Ovanåkers kommun städade upp på platsen. Vid det tillfället uppmanade kommunen klaganden att vidta åtgärder för att förhindra framtida nedskräpning på platsen. Nämnden bedömer att vändplatsen har åter igen använts som uppehållsplats mest troligt av bärplockare som varit i Sverige under bärplockarsäsongen.

Som skäl för nämndens beslut framgår i huvudsak följande.

Nämnden anser att klaganden visat passivitet genom att inte vidta åtgärder för att förhindra återkommande nedskräpning på platsen som kommunen uppmanat till. Klaganden har inte kontrollerat området under bärplockarsäsong trots att bärplockarläger ofta förekommer på samma plats. Nämnden bedömer att nedskräpningen bör ha upptäckts tidigare på platsen. Utifrån en rimlighetsavvägning bedömer nämnden att det finns

skäl och att det är rimligt att förelägga klaganden att städa upp på platsen.

Beslutet har överklagats. Klaganden yrkar på att nämndens beslut ska upphävas.

Som grund för talan framför klaganden huvudsakligen följande. Nedskräpningen har inte orsakats av klaganden utan av allt att döma av ett s.k. bärplockarläger. Så fort klaganden fick kännedom om nedskräpningen anmäldes det till kommunen. Klaganden anser att i fall av nedskräpning på plats till vilken allmänheten har tillgång är det kommunen som ansvarar för bortforsling av sådant skräp enligt 4 § lagen (1998:814) med särskilda bestämmelser om gatuhållning och skyltning. Nämnden har gjort gällande att klaganden har ett ansvar eftersom klaganden inte vidtagit åtgärder för att förhindra att nedskräpning skett. Att vidta sådana åtgärder är inte enkelt och inte praktiskt möjligt. Det går att försvåra nedskräpning genom att sätta upp vägbommar, vilket har skett på vissa platser med önskad effekt. Det har inte förekommit någon nedskräpning som kommit klaganden till känna sedan 2018. Att sätta upp vägbommar överallt för att förhindra nedskräpning i skogen är ett omfattande arbete och det försvårar för allmänheten att utöva allemansrätten. Det finns också en stor risk att låsen till sådana bommar klipps upp av dem som verkligen vill ta sig fram. Klaganden har som policy att inte hindra allmänhetens tillträde om det inte finns särskilda skäl för det. Att lägga ut stenar vid vändplanen för att hindra tillträde är inte något realistiskt alternativ. Det skulle bli omöjligt att använda skogsbilvägen för det den är avsedd för, eftersom fordon inte kan vända och komma ut. Det är inte heller realistiskt att ha bevakningspersonal. De redan vidtagna åtgärderna får anses som tillräckliga, d.v.s. att skogsvaktare har ett övergripande tillsynsansvar och att det i särskilt utsatta områden inrättas vägbommar. Klaganden anser att det är kommunen som ska forsla bort det nu aktuella skräpet.

Motivering till beslutet

Tillämpliga bestämmelser m.m.

Av 9 kap 1 § miljöbalken (MB) framgår att med miljöfarlig verksamhet avses

1. utsläpp av avloppsvatten, fasta ämnen eller gas från mark, byggnader eller anläggningar i mark, vattenområden eller grundvatten,
2. användning av mark, byggnader eller anläggningar på ett sätt som kan medföra olägenhet för människors hälsa eller miljön

genom annat utsläpp än som avses i 1 eller genom förorening av mark, luft, vattenområden eller grundvatten, eller

3. användning av mark, byggnader eller anläggningar på ett sätt som kan medföra olägenhet för omgivningen genom buller, skakningar, ljus, joniserande eller icke-joniserande strålning eller annat liknande

Av 15 kap. 26 § MB framgår att ingen får skräpa ned utomhus på en plats som allmänheten har tillträde till eller insyn till.

Av 2 kap. 2 § MB framgår att alla som bedriver eller avser att bedriva en verksamhet eller vidta en åtgärd skall skaffa sig den kunskap som behövs med hänsyn till verksamhetens eller åtgärdens art och omfattning för att skydda människors hälsa och miljön mot skada eller olägenhet.

Av 2 kap. 3 § MB framgår att alla som bedriver eller avser att bedriva en verksamhet eller vidta en åtgärd skall utföra de skyddsåtgärder, iaktta de begränsningar och vidta de försiktighetsmått i övrigt som behövs för att förebygga, hindra eller motverka att verksamheten eller åtgärden medför skada eller olägenhet för människors hälsa eller miljön. I samma syfte skall vid yrkesmässig verksamhet användas bästa möjliga teknik.

Dessa försiktighetsmått ska vidtas så snart det finns skäl att anta att en verksamhet eller åtgärd kan medföra skada eller olägenhet för människors hälsa eller miljön.

Av 2 kap. 7 § MB framgår att kraven i 2–5 § § och 6 § första stycket gäller i den utsträckning det inte kan anses orimligt att uppfylla dem. Vid denna bedömning ska särskild hänsyn tas till nyttan av skyddsåtgärder och andra försiktighetsmått jämfört med kostnaderna för sådana åtgärder.

Det finns inte någon definition av begreppet verksamhetsutövare i miljöbalken, utan en bedömning får göras utifrån omständigheterna i det enskilda fallet, se MÖD 2005:64.

För att anses vara verksamhetsutövare krävs att denne fysiske eller juridiska person har faktisk och rättslig möjlighet att vidta åtgärder mot påstådda störningar och olägenheter, se bl.a. MÖD 2006:63.

Enbart det förhållandet att det förvaras avfall på en fastighet inte utan vidare kan medföra ett ansvar för fastighetsägaren. Det måste tillkomma någon omständighet för att fastighetsägaren skall kunna göras ansvarig, till exempel att fastighetsägaren accepterat verksamheten. Det förhållandet att en fastighetsägare inte vidtar några åtgärder för att motverka miljöriskerna med en förvaring, även om den orsakats av

annan, skulle möjligen också kunna utgöra en sådan omständighet som medför ett principiellt ansvar för ägaren, se MÖD 2006:63.

Länsstyrelsens bedömning

Det länsstyrelsen har att pröva är om Stora Enso Skog och Mark AB, i egenskap av markägare, ska anses som utövare av den miljöfarliga verksamheten och därmed kunna göras ansvarigt för nämndens föreläggande om att städa upp på nedskräpad plats.

Länsstyrelsen bedömer att nedskräpning kan utgöra miljöfarlig verksamhet i miljöbalkens mening under förutsättning att nedskräpning innebär en risk för människors hälsa och miljö, såsom plast och bilbatterier. Nedskräpning kan bl.a. medföra risk att underliggande mark och vatten förorenas.

Av 4 § lagen (1998:814) med särskilda bestämmelser om gatuhållning och skyltning framgår att kommunen har ett ansvar för att återställa platser som skräpats ned i sådant skick som med hänsyn till ortsförhållandena, platsens belägenhet och omständigheterna i övrigt är skäligt. Denna skyldighet gäller dock endast i de fall då ingen annan är ansvarig för nedskräpningen enligt lag eller annan författning eller särskilda föreskrifter, varmed torde avses uttryckliga bestämmelser som i särskilda fall lägger ansvaret på annan än kommunen. I miljöbalken och därtill anknuten lagstiftning finns således särskilda bestämmelser om nedskräpning, med innebörd att det är den som skräpat ned eller annars är ansvarig för nedskräpningen som kan åläggas att städa upp och att ett kommunalt ansvar inträder om den skyldige inte kan anträffas.

När någon annan än markägaren har skräpat ned med avfall, medför detta inte per automatik ett ansvar för markägaren. För ett sådant ansvar krävs att markägaren agerat eller underlåtit att agera på ett sådant sätt som är jämförbart med att acceptera verksamheten.

I ärendet har framkommit att klaganden sedan hösten 2018 varit informerad om risken för att platsen nedskräpas av bärplockare under bärsäsongen. Vidare har framkommit att kommunen har uppmanat klaganden att vidta åtgärder för att förhindra framtida nedskräpning på platsen och därvid även uppmanat klaganden att vara uppmärksam på att nedskräpning kan ske på dennes mark under bärsäsongen, då det skett tidigare och att bärplockarläger ofta förekommer på samma plats.

Länsstyrelsen bedömer att det inte är möjligt att identifiera den direkta nedskräparen och därför får det anses som skäligt att hålla klaganden, markägaren, ansvarig för uppstädning av den nedskräpade platsen. Klaganden får anses ha den rättsliga och faktiska möjligheten att bortskafta avfallet och städa upp på den nedskräpade platsen.

Länsstyrelsen delar nämndens bedömning och överklagandet ska därmed avslås. Vad klaganden anfört i övrigt ändrar inte länsstyrelsens bedömning.

Kontaktuppgifter

Välkommen att kontakta Länsstyrelsen för frågor på telefon 010 - 225 10 00 eller via e-post gavleborg@lansstyrelsen.se. Ange ärendets diarienummer 1002–2022 i ämnesraden för e-post.

Ni kan överklaga beslutet

Se bilaga med överklagandehänvisning.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av länsassessor Ann-Charlotte Nyman med länsjurist Mimmi Ahlström som föredragande.

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrift.

Kopia till

Miljö- och byggförvaltningen, Ovanåkers kommun

Bilagor

1. Överklagandehänvisning mark- och miljödomstolen

Miljö- och byggförvaltningen

Stora Enso Skog och mark AB
791 80 FALUN

Föreläggande om åtgärd angående nedskräpning på fastigheten Svabensverk 7:1

Beslut

Miljö- och byggnämnden förelägger Stora Enso Skog och Mark AB med org. nr. 559207-6375 att städa upp på platsen inom Svabensverk 7:1 som blivit nedskräpad enligt anmälan som inkom 2021-10-06.

Skräpet ska tas omhand och lämnas till godkänd mottagare, en redovisning som visar att platsen är uppstädad ska inkomma till miljö- och byggnämnden **senast den 15 mars 2022**.

Lagstöd

2 kap 3 § och 2 kap. 7 § Miljöbalken (1998:808)

15 kap. 26 § Miljöbalken (1998:808)

26 kap. 9 § Miljöbalken (1998:808)

Skickas redovisningen in via e-post till miljo-bygg@ovanaker.se vänligen ange dnr MBN-2021-735 i ämnesraden.

Ärendet

Anmälan om nedskräpning på fastigheten Svabensverk 7:1 inkom till miljö- och byggförvaltningen 2021-10-06, anmälan är inlämnad av fastighetsägaren Stora Enso Skog AB. Till anmälan bifogades bilder samt information om att polisanmälan har gjorts.

Miljö- och byggförvaltningen åkte ut på plats och dokumenterade området med fotografier. På bilderna syns tält, plast, bilbatterier, dunkar med okänt innehåll, hinkar, textilier, eldningsplatser m.m.

Platsen för nedskräpning är den samma som år 2018 och behandlades då i ärende MBN-2018-934.

Den nedskräpade platsen är belägen utefter en skogsbilväg i ett skogsområde, vägen grenas och leder till en vändplats. Vändplatsen har återigen använts som uppehållsplats, så kallat tältläger, mest troligt av bärplockare som varit i Sverige under bärplockarsäsong.

Skäl för beslutet

Det är förbjudet att skräpa ned utomhus på en plats som allmänheten har tillträde till eller insyn till enligt 15 kap. 26 § Miljöbalken (1998:808).

Vidare ska enligt 2 kap. 3 § Miljöbalken (1998:808) den som bedriver en verksamhet eller vidtar en åtgärd utföra de skyddsåtgärder och vidta de försiktighetsmått som behövs för att motverka att verksamheten eller åtgärden medför skada eller olägenhet för människors hälsa eller miljön. Av 2 kap. 7 § följer att kraven i 3 § ska vara rimliga i förhållande till nyttan av skyddsåtgärderna och försiktighetsmått.

Av 29 kap 7 § MB följer att den som med uppsåt eller oaktsamhet skräpar ned utomhus på en plats som allmänheten har tillträde eller insyn till kan hållas till ansvar för nedskräpningen.

Vid tidigare anmälan om nedskräpning på platsen som inkom 2018-10-19 togs ett beslut att Ovanåkers kommun skulle städa upp platsen. Vid det tillfället uppmanades fastighetsägaren Stora Enso Skog AB att vidta åtgärder för att förhindra framtida nedskräpning på platsen. En uppstädning är mycket kostsam för kommunen samtidigt som kommunen inte har den

rättsliga möjligheten att vidta åtgärder för att förhindra framtida nedskräpning på platsen.

Miljöbalkens 26 kap. 9 § lyder att en tillsynsmyndighet får i det enskilda fallet besluta om de förelägganden och förbud som behövs för att denna balk samt föreskrifter, domar och andra beslut som har meddelats med stöd av balken ska följas.

Mer ingripande åtgärder än vad som behövs i det enskilda fallet får inte tillgripas.

Även om nedskräpningsreglerna inte ger fastighetsägaren ett strikt ansvar finns det en möjlighet att fastighetsägaren trots detta får ansvar. Har fastighetsägaren varit passiv eller på annat sätt visat ointresse kan det medföra ansvar. Miljööverdomstolen har i en dom, [MÖD 2006:63](#), diskuterat dessa förhållanden och vad som kan krävas för att ge fastighetsägaren ansvar.

Det måste tillkomma någon omständighet för att fastighetsägaren skall kunna göras ansvarig, till exempel att fastighetsägaren accepterat verksamheten. En annan omständighet som skulle kunna medföra ett ansvar kan vara att fastighetsägaren borde upptäckt det. Det förhållandet att en fastighetsägare inte vidtar några åtgärder för att motverka nedskräpning, även om den orsakats av annan, skulle möjligen också kunna utgöra en sådan omständighet som medför ett principiellt ansvar för ägaren.

Fastighetsägaren har inte vidtagit någon åtgärd, trots uppmaning, som försvårat för eller gjort det mindre lockande för allmänheten att använda vändplatsen för en längre tids uppehåll/boende. Anmälan om nedskräpning inkom efter bärplockarsäsong, nedskräparna är inte längre på plats och är okänd.

Nämnden anser att fastighetsägaren visat passivitet genom att inte vidta de åtgärder för att förhindra återkommande nedskräpning på platsen som kommunen uppmanat dem till, fastighetsägaren har ej heller kontrollerat

området under bärplockarsäsong trots att bärplockarläger ofta återkommer på samma plats, fastighetsägaren borde ha upptäckt platsen tidigare under säsongen.

Nämnden anser därför att det finns skäl och att det är rimligt att förelägga fastighetsägaren Stora Enso Skog AB att städa upp på platsen för nedskräpning.

FÖR MILJÖ- OCH BYGGNÄMNDEN

Laura Fenlin
Miljöinspektör

Det här dokumentet har hanterats digitalt och saknar därför underskrift

Bilagor

Fotodokumentation

Hur man överklagar

Du kan överklaga detta beslut till länsstyrelsen.

Skrivelsen skall ställas till:

Länsstyrelsen Gävleborg
801 70 Gävle.

Men skall skickas till eller lämnas in till:

Ovanåkers kommun
Miljö- och byggförvaltningen
828 80 Edsbyn

Ange följande i överklagandet:

- Namn, personnummer eller organisationsnummer, postadress, e-postadress och telefonnummer
- Vilket beslut ni överklagar och ärendets diarienummer
- Vilken ändring ni vill ha och varför ni anser att beslutet ska ändras.

Om ni anlitar ett ombud, ska ni även ange ombudets namn, postadress, e-postadress och telefonnummer.

Överklagandet ska ha kommit in till Miljö- och byggnämnden inom tre veckor från den dag ni fått ta del av beslutet.

Har ert överklagande kommit in till miljö- och byggförvaltningen i rätt tid skickas det tillsammans med övriga handlingar i ärendet vidare till Länsstyrelsen.